צמחים צופניים למרעה דבורים

אביגיל הלר, גלית מעוז, סימה קגן, ד"ר ארנון דג, ד"ר אלון זינגר, רונזה אמארה,
יוסי סלבצקי, פבלו צ'רקסקי, ד"ר אהד אפיק, פרופ' דן (דיני) איזיקוביץ

צילומים: שמואל הירש, סימה קגן, דורון צוקר ויוסי סלבצקי; עיבוד הטבלה: פבלו צ'רקסקי

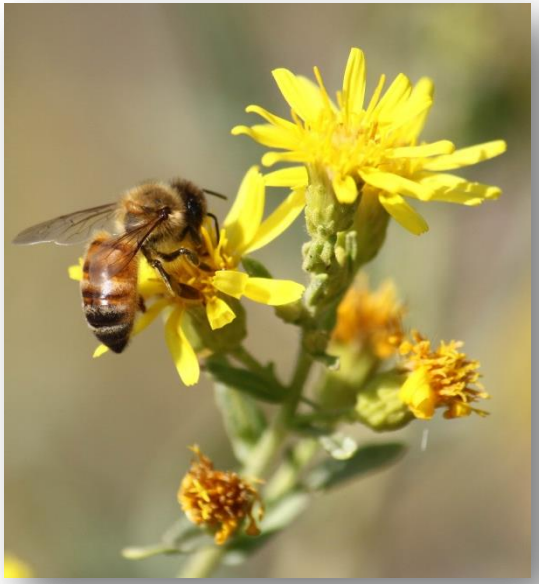

2016

צמחים צופניים למרעה דבורים

ללא דבורת הדבש ייראה העולם אחרת לגמרי. יותר משליש מהתוצרת החקלאית העולמית תלויה בדבורי דבש; בישראל בלבד נאמדת תרומת הדבורה לחקלאות בכ-2 מיליארד ₪ לשנה! דבורת הדבש מן הבר, שהייתה בטבע בארץ ובאזורים נוספים רבים בעולם, הוכחדה בסוף המאה הקודמת על ידי אקרית הוורואה *Varroa destructor*. מקורה של דבורת הדבש הנראית בפרחים בטבע הוא בכוורת מטופלת או בנחילים שיצאו מכוורות, והם עתידים להתחסל, אם לא יטופלו תוך שנתיים לכל היותר.

במשך זמן קצר מאוד יחסית חווה גידול הדבורים מהפך גדול. כיום הענף מתקשה מאוד להתמודד עם מגוון בעיות הנגרמות על ידי אקרית הוורואה ועם הטיפול הרצוף המתחייב מנוכחותה. יתר על כן, הדבורה מותקפת במחלות רבות ובמזיקים נוספים ונפגעת מחומרי הדברה המיושמים בחקלאות ובתברואה.

דבורת הדבש מתבססת על פריחה בלבד כמקור מזון לקיומה ולחוסנה: צוף הפרחים (Nectar) משמש כמקור אנרגיה, ואבקת הפרחים (Pollen) - כמקור לחלבון, לשומנים, לוויטמינים ולמינרלים הדרושים בעיקר לשם גידול הוולד המתפתח. שטחי הפריחה שהיוו בעבר מרעה לדבורים, הולכים ומצטמצמים בשנים האחרונות עקב לחצי בנייה ופיתוח; כך לדוגמה: פרדסים של זני הדר כמו הוולנסיה והשמוטי, שהיו בין חדרה לגדרה והיוו את מקור הדבש העיקרי, נעלמו ועטו שלמת בטון ומלט. ישנה גם ירידה בכמותם ובאיכותם של השטחים הפתוחים שבהם רעו הדבורים, ושטחי חקלאות רבים הפכו למונו-קולטורה, כלומר לגידולים חקלאיים שאינם מגוונים ואינם אטרקטיביים לדבורים ואף אינם מספקים את מרכיבי המזון החיוניים לקיומה.

הנזק של דילול אוכלוסיית דבורי הדבש חורג בהרבה מהפגיעה בתעשיית הדבש. לדבורים תפקיד מכריע בהאבקת צמחים, ויש הטוענים כי הן החוליה החשובה ביותר בשרשרת המזון. הקטנת אוכלוסיית הדבורים פוגעת ברביית הצמחים, ובעקבותיה נפגעים באופן ניכר התוצרת החקלאית ושירותי האבקה הניתנים לצומח הבר הארץ-ישראלי ולצומח בגן הנוי.

שילובם של צמחים המספקים מזון לדבורים, צוף או אבקת פרחים, בגן הנוי, בגינות קהילתיות, בצדי דרכים, בחורשות וביערות חשוב ומשמעותי להרחבת אפשרויות המרעה של הדבורים. ואכן, בשנים האחרונות נעשה מאמץ גדול ע"י מגדלי הדבורים בסיוע הקק"ל לטעת צמחייה מגוונת שתשמש מרעה לדבורים.

הדבורים המבקרות בפרחים לאיסוף צוף ואבקה אינן תוקפניות, מקנות לגן תחושה של דינמיות וחיות ומהוות דוגמה מרתקת למבקרים ליחסי גומלין חיוביים בינן לבין הצמחים (הדבורה ה'סורית' התוקפנית כבר אינה בנמצא, ואת מקומה תפסה הדבורה האיטלקית בעלת המזג הרגוע).

בדפון זה נאסף ורוכז מידע לגבי צמחים אטרקטיביים לדבורי דבש מכמה מקורות. את המידע הזה גיבשה גלית מעוז לרשימה אחת. הדבר אפשר לצוות הכותבים לבדוק את הצמחים השונים המופיעים בה ולאשר או לפסול אותם כצמחים המועילים לדבורי הדבש. צמחים אשר המידע לגביהם אינו שלם או שאינה ברורה לחלוטין חשיבותם לדבורים - רוכזו לרשימה נפרדת מתוך כוונה לבצע מחקר עתידי לבחינתם. הרשימה מחולקת לשלוש טבלאות: בטבלה הראשונה מופיע מידע על צמחי תרבות (צמחי נוי וצמחי מאכל); בטבלה השנייה מצוינים שמות צמחי בר הנשתלים גם בנוי וניתן להשיגם במשתלות; ובטבלה השלישית מוצג מידע על צמחי בר. אנו מקווים שהדפון ישמש כלי להרחבת השתילה של צמחים מספקי אבקה וצוף למרעה דבורים בישראל.

נשמח לקבל מידע נוסף מציבור הגננים, הדבוראים וחובבי התחום, על צמחים צופניים שנעדרים מהרשימה.
כמו כן, נודה על קבלת תמונות של צמחים צופניים (רצוי עם דבורים). תמונות אלו תצורפנה למסמך, בלוויית קרדיט לצלם.

מקורות מידע

איזיקוביץ דן. 2010. צמחי הדבש בישראל: עבר, הווה ועתיד. ילקוט המכוורת 49, ע"מ 70-75

איזיקוביץ דן וארנון דג. 2000. מקורות צוף ואבקת פרחים עיקריים לדבורי דבש בישראל. ילקוט המכוורת 43, עמ' 54

איזיקוביץ דן. 1985. אקלום צמחי הדבש ע"י שימוש במכלואי אקליפטוסים. ילקוט המכוורת: 6, ע"מ 15-21

איזיקוביץ דן. 1982. סביון אביבי וטוריים מצויים. ילקוט המכוורת 12, עמ' 13

איזיקוביץ דן. 1982. הטיון הדביק - צמח דבש חשוב בתקופת הסתיו. ילקוט המכוורת 12, עמ' 14

איזיקוביץ דן ויהודית מסד. 1979. אקלום צמחי דבש לרעיית דבורים בעונות קריטיות. ילקוט המכוורת 6, ע"מ 11-12

איזיקוביץ דן. 1978. לשאלת העשרת צמחיית הדבש. ילקוט המכוורת 2, ע"מ 19-20

גוטליב אריאלה, הולנדר יעל ויעל מנדליק. 2010. השפעות רעיית בקר על איכות המרעה האביבי לדבורי דבש ובר. מצגת שהוצגה בכנסים של החברה לזואולוגיה ושל החברה לאנטמולוגיה

גינדל ישראל. 1956. תקופת פריחתם של העצים והשיחים האקזוטיים הידועים כצמחי דבש ואבקה. בתוך הספר 'אימוץ צמחים', הוצאת עם עובד, ע"מ 80-81

וינשטיין אברהם, יחיאל זהר ודוד ברנד. 2011. רשימת מיני האיקליפטוס שאוקלמו בישראל ושימושיהם השונים, בתוך הספר 'האיקליפטוס מצמרתו ומעלה', דפוס כריכיית צבי ראשון לציון, הפקת עפר נוב 'מראית עין', ע"מ 198-199

מאגר מידע לצמחי נוי שעל יד תחום הנדסת הצומח וגנים בוטניים

להב חווה. 2012. רשימת צמחי בר צופניים מומלצים לשתילה באזור רמת מנשה. דף מידע

לופו עזריה, איזיקוביץ דן. 1987. איקליפטוס אריתרוקוריס - צמח דבש ואבקה. השדה 67, ע"מ 2363-2367

מסד יהודית. 1978. סקר צמחי דבש לרעיית דבורים בעונות הקריטיות. עבודת MSC, אוניברסיטת תל-אביב

קגן סימה ופבלו צ'רקסקי. 2013. צמחי נוי צופניים לדבורים. בהוצאת קק"ל והמועצה לייצור ושיווק דבש. 79 עמודים
http://www.kkl.org.il/files/hebrew_files/yeur-usviva/nectar-plants-catalogue.pdf

קגן סימה, דג ארנון, איזיקוביץ דן, ברנד דוד וצ'רקסקי פבלו. 2010. עצים צופניים למרעה דבורים. דף מידע.

קמינר אלברט. 2011. ניהול רב-תכליתי של שטחים פתוחים: הערכה ראשונית של השפעות קצרות טווח של רעיית בקר על איכות המרעה לדבורים במערכות ים תיכוניות. עבודת גמר מוגשת לפקולטה לחקלאות, מזון וסביבה, האוניברסיטה העברית, ירושלים. ע"מ 73-74

רבס יהודה (עריכה מדעית: איזיקוביץ דן). 2008. מדריך איקליפטוסים הגדלים בישראל. הוצאת 'נובל פרסום', עיצוב והפקה: דפוס גסטלית, חיפה. 163 עמודים

שפירא טל. 2015. השפעות רעיית בקר על איכות המרעה האביבי לדבורי דבש ובר. עבודת גמר מוגשת לפקולטה לחקלאות, מזון וסביבה, האוניברסיטה העברית, ירושלים

Eisikowitch D. and Y.Reves 1983. *Eucalyptus torquata* The coral flowered gum. An attractive plant for honeybees in Israel. American Bee Journal Vol.123 pp. 576-577

Kesar T. & A. Shmida.2009. An evaluation of Israeli forestry trees and shrubs as potential forage plants for bees. *Israel Journal of Plant Sciences Vol. 5:7 pp. 49–64* DOI: 10.1560/IJPS.57.1-2.49

Norris Brenzel Kathleen (editor) .2012. Western garden book, Ninth edition, Sunset edition, California

Reves Y.and D.Eisikowitch 1981.Acclimatization of Eucalypts under semi-arid conditions.Int.J.Biometer.Vol.25 pp 21-28

צמחי תרבות - צמחי נוי וצמחי מאכל

שם מדעי	שם עברי	משפחה	צורת חיים	עונת פריחה	הערות	מקורות מידע
Aloe aculeata	אלווי קוצני	עיריתיים	סוקולנט זקוף	חורף	חסכן במים	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Aloe marlothii	אלווי מרלות	עיריתיים	סוקולנט זקוף	חורף	צמח שעליו מרוכזים בצורת שושנת, חסכן במים. הפרחים כתומים, מופיעים בשפע. מתאים לכל אזורי הארץ. רגיש לחוסר ניקוז בקרקע.	מאגר מידע שעל יד תחום הנדסת הצומח וגנים בוטניים
Aloe saponaria	אלווי סבוני	עיריתיים	סוקולנט זקוף	חורף	חסכן במים. העלים מגוונים והפרחים כתומים. מתאים לכל אזורי הארץ.	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Aloe striata	אלווי מפוספס	עיריתיים	סוקולנט זקוף	חורף	חסכן במים.	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Antigonon leptopus	אנטיגון דק-עוקצים	ארכוביתיים	מטפס	אביב-סתיו	מטפס נשיר. הפרחים ורודים, מופיעים בשפע לזמן ממושך. אטרקטיביים מאוד לדבורים. מתאים לכל אזורי הארץ.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Brachychiton acerifolius	ברכיכיטון אדרי	חלמיתיים	עץ בינוני	סוף האביב, תחילת הקיץ	עץ נוי חסכן במים, בעל פרחים אדומים, המתאים לשתילה במרכז הארץ.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Brachychiton australis	ברכיכיטון אוסטרלי	חלמיתיים	עץ בינוני	אביב	עץ נוי חסכן במים, בעל פרחים לבנים, המתאים לשתילה בכל אזורי הארץ.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Calliandra californica	קליאנדרה קליפורנית	מימוסיים	שיח	כל השנה	שיח שגובהו ורוחבו עד 1.8 מ', חסכן במים. הפרחים האדומים מושכים דבורים כל השנה. מתאים לכל אזורי הארץ.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Calliandra hematocarpa	קליאנדרה ורודת-קרקפת	מימוסיים	שיח, עץ קטן	מהאביב עד הסתיו	שיח או עץ קטן, נשיר מותנה, חסכן במים. הפרחים ורודים, מייצרים צוף.	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Callistemon citrinus 'Endeavour'	קליסטמון תרוג 'אנדיבר'	הדסיים	שיח	אביב	שיח גדול, חסכן במים. הפריחה בתפרחות דמויות מברשת בצבע אדום.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Callistemon rigidus	קליסטמון אשון	הדסיים	עץ	אביב	עץ חסכן במים. הפריחה בתפרחות דמויות מברשת בצבע אדום. העלים אפורים.	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Callistemon salignus	קליסטמון ערבתי	הדסיים	עץ	אביב	עץ חסכן במים. הפריחה בתפרחות דמויות מברשת בצבע אדום.	איזיקוביץ, 2010 ; גינדל, 1956
Cercidium floridum	צרסידיום פרחוני	קטניות	עץ	אביב	עץ המאופיין בגזע ירוק מרשים ביותר, חסכן במים, מתאים לנגב. הפרחים צהובים ומופיעים בשפע למשך כחודש.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Citrus spp.	מיני הדר	פיגמיים	עץ	אביב	עץ פרי. מקור צוף חשוב.	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Corymbia calophylla (=Eucalyptus calophylla)	קורימביה יפת-עלים (איקליפטוס יפה-עלים)	הדסיים	עץ	קיץ	עץ גבוה, חסכן במים. הפרחים ורודים, לבנים או אדומים, מרשימים על רקע עלווה עדינה. מתאים לשפלה ולחוף. גדל בקרקעות חול-חמרה וסחף אלוביאלי.	וינשטיין, זהר וברנד, 2011
Corymbia eximia (=Eucalyptus eximia)	קורימביה נאה (איקליפטוס נאה)	הדסיים	עץ	חורף	עץ קטן, חסכן במים. הפרחים לבנים. מתאים לשפלה ולחוף, גדל בקרקעות חוליות.	איזיקוביץ, 2010 ; גינדל, 1956
Dalbergia sisso	סיסם הודי	קטניות	עץ רחב עלים	אביב וקיץ	עץ רחוב ותיק ועמיד, נשיר מותנה, חסכן במים, מתאים לכל אזורי הארץ.	איזיקוביץ, 2010 ; קגן וצ'רקסקי, 2013 ; קיסר ושמידע, 2009
Dasylirion serratifolium	ציצנית משורית	שושניים	שיח	קיץ	העלים הגלדניים והמשוננים כמשור גדלים על גבי גזע קצר כשושנת. הפרחים בצבע קרם, על עמוד פריחה גבוה.	מאגר מידע שעל יד תחום הנדסת הצומח וגנים בוטניים
Eremophila lannii	ישימונית לאן	לועניתיים	שיח	אביב	שיח חסכן במים, המתאים לאזורים בעלי לחות אוויר נמוכה (נגב, בקעה וערבה).	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eremophila maculata	ישימונית מוכתמת	לועניתיים	שיח בינוני ירוק עד	סוף החורף עד תחילת הקיץ	שיח חסכן במים, מתאים לאזורים בעלי לחות אוויר נמוכה (נגב, בקעה וערבה). יש זנים הפורחים בצהוב או באדום.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eremophila polyclada X bignoniiflora	ישימונית מכלוא	לועניתיים	שיח גבוה ירוק עד	אביב	שיח נמרץ, חסכן במים, עמיד בכל תנאי הגידול, מתאים לכל אזורי הארץ.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eriobotrya japonica	שסק יפני	ורדיים	עץ פרי	סתיו	עץ פרי. מקור טוב לאבקה ולצוף.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus angulosa	איקליפטוס מצולע	הדסיים	עץ	אביב	עץ קטן מאוד, חסכן במים. הפרחים בצבע צהוב עד קרם. מצטיין בנגב ובשפלה. גדל בקרקעות חרסית, חול, וסלס עם חול. עמיד לקרקעות נתרניות.	וינשטיין, זהר וברנד, 2011 ; קגן וצ'רקסקי, 2013 ; רבס, 2008
Eucalyptus astringens	איקליפטוס עפיץ	הדסיים	עץ	אביב-קיץ	עץ בינוני, חסכן במים. הפרחים צהובים. גדל בנגב, בשפלה, בחוף ובעמקים. גדל בקרקעות חול, חרסית, לס, סחף אלוביאלי, גיר וסלעיות, עמיד לקרקעות מלוחות.	וינשטיין, זהר וברנד, 2011 ; רבס, 2008
Eucalyptus blakelyi	איקליפטוס בלקליי	הדסיים	עץ	אביב	חסכן במים.	גינדל, 1956

שם מדעי	שם עברי	משפחה	צורת חיים	עונת פריחה	הערות	מקורות מידע
Eucalyptus brachyphylla	איקליפטוס קטן-נוף	הדסיים	עץ	קיץ-סתיו	עץ קטן, חסכן במים. הפרחים צהובים. מתאים לנגב, לבקעה, לשפלה ולחוף. גדל בקרקעות חול וחרסית. אינו מומלץ לשתילה בשל חוסר עקביות בצמיחה ובפריחה.	איזיקוביץ, 2010; וינשטיין, זהר וברנד, 2011; רבס, 2008
Eucalyptus calycogona	איקליפטוס גביעני	הדסיים	עץ	סתיו-חורף	עץ קטן, חסכן במים. הפרחים קטנים ולבנים, מופיעים בשפע, ומושכים דבורים במידה רבה. גדל במגוון קרקעות: חול, חרסית, רנדזינה גירית, לס עם חול וכורכר.	קגן וצ'רקסקי, 2013; רבס, 2008
Eucalyptus camaldulensis	איקליפטוס המקור	הדסיים	עץ	פרטים רבים פורחים בשפע באביב ובקיץ, אם כי תיתכן פריחה גם בעונות נוספות	עץ גדול, חסכן במים. מין האיקליפטוס הוותיק ביותר בארץ. מתאים לכל אזורי הארץ, שביר במיוחד באזורים מושקים או סמוך למקווי מים. גדל במגוון קרקעות: חול, חרסית, סחף אלוביאלי, טראروסה ורנדזינה, אך רגיש לגיר בקרקע.	איזיקוביץ, 2010; גינדל, 1956; וינשטיין, זהר וברנד, 2011; קגן וצ'רקסקי, 2013; רבס, 2008
Eucalyptus cladocalyx	איקליפטוס אלני	הדסיים	עץ	קיץ-סתיו	עץ גבוה, חסכן במים. הפרחים לבנים. מתאים לכל אזורי הארץ. גדל במגוון קרקעות: חול, חמרה, סחף אלוביאלי, בזלת, לס, לס-חול, ואף בקרקעות גירניות שרמת ה-pH בהן עד 9.	גינדל, 1956; וינשטיין, זהר וברנד, 2011; רבס 2008
Eucalyptus cyanophylla	איקליפטוס כחלחל	הדסיים	עץ	חורף עד האביב	עץ קטן, חסכן במים, שופע פריחה ומושך דבורים במידה רבה.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus dielsii	איקליפטוס דיאלסי	הדסיים	עץ	חורף	עץ קטן, חסכן במים, עמיד לקרקעות כורכר.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus dumosa	איקליפטוס שיחי	הדסיים	עץ	אמצע קיץ-סתיו	עץ קטן, חסכן במים, מתאים לקרקעות חוליות. הפרחים עשירים בצוף.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus dundasii	איקליפטוס דונדס	הדסיים	עץ	אביב עד קיץ	עץ גבוה, חסכן במים, מצטיין בנגב. הפרחים לבנים. העלווה בצבע ירוק רענן. מתאים לאזורים צחיחים, מצליח בקרקעות חרסית, לס ולס עם חול.	וינשטיין, זהר וברנד, 2011; קגן וצ'רקסקי, 2013; רבס, 2008
Eucalyptus eremophila	איקליפטוס הישימון	הדסיים	עץ	קיץ וסתיו	עץ קטן, חסכן במים. הפרחים בצבע קרם-צהבהב. גדל בקרקעות חרסית וחול. מתאים לנגב ולאזור החוף.	וינשטיין, זהר וברנד, 2011; רבס, 2008
Eucalyptus erythrocorys	איקליפטוס אדום-מצנפת	הדסיים	עץ	קיץ וסתיו	עץ קטן, חסכן במים. הפרחים צהובים. מתאים לנגב, לשפלה ולחוף. גדל במגוון קרקעות: חול, לס וקרקעות כבדות, ואף בקרקעות גירניות. הצימוח אינו ישר. העץ אינו אטרקטיבי לגינון.	איזיקוביץ, 2010; וינשטיין, זהר וברנד, 2011; רבס, 2008
Eucalyptus erythronema	איקליפטוס אדום-זירים	הדסיים	עץ	בעיקרבתחילת החורף, אך גם במרבית חודשי השנה	עץ קטן, חסכן במים. הפרחים אדומים, פורחים במועדים שונים במהלך השנה (כאשר שותלים אוכלוסייה רבת-פרטים, מתקבלת פריחה ברוב חודשי השנה). מתאים לכל אזורי הארץ.	גינדל, 1956; קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus gillii	איקליפטוס גיל	הדסיים	עץ	אביב	שיח או עץ קטן, חסכן במים. הפרחים צהובים. העלים בצבע כסוף. מתאים לנגב ולאזור החוף, מתאים לענפי קטיף.	איזיקוביץ, 2010
Eucalyptus kruseana	איקליפטוס קרוס	הדסיים	שיח/עץ	קיץ וסתיו	שיח או עץ קטן, חסכן במים. הפרחים לבנבנים-צהובים. מתאים לנגב ולאזור ההר, מתאים לענפי קטיף.	איזיקוביץ, 2010; וינשטיין, זהר וברנד, 2011;
Eucalyptus lansdowneana	איקליפטוס לנסדון	הדסיים	עץ	סתיו, חורף	עץ קטן, חסכן במים. הפרחים סגולים או אדומים. מתאים לנגב, לבקעה, לאזור ההר ולמישור החוף.	וינשטיין, זהר וברנד, 2011; רבס, 2008
Eucalyptus lehmannii	איקליפטוס למן	הדסיים	עץ	חורף	עץ קטן, חסכן במים. הפרחים צהובים, מתאים לנגב ולמישור החוף. גדל במגוון קרקעות, כולל מלוחות: חול, חרסית, חול-חמרה ולס.	גינדל, 1956; וינשטיין, זהר וברנד, 2011; רבס, 2008
Eucalyptus lesouefii	אקליפטוס לסואפי	הדסיים	עץ	קיץ, סתיו	עץ בינוני, חסכן במים. הפרחים צהובים. מתאים לנגב, לערבה ולבקעת הירדן. גדל במגוון קרקעות, כולל מלוחות: חול, חרסית ולס.	מידע בעל פה; כותבי הדפון
Eucalyptus leucoxylon	איקליפטוס בהיר-קליפה	הדסיים	עץ	סתיו, חורף	עץ בינוני עד גבוה, חסכן במים. הפרחים בעיקר בצבע קרם, והפריחה אחידה במועדה. קיימת שונות בתוך האוכלוסייה. מומלץ לשתול צמחים ממקור זרעים 'גילת'. גדל במגוון קרקעות, כולל גירניות: חרסית, רנדזינה גירית, סלעי גיר.	איזיקוביץ, 2010; גינדל, 1956; וינשטיין, זהר וברנד, 2011; קגן וצ'רקסקי, 2013; רבס, 2008
Eucalyptus leucoxylon subsp. leucoxylon	איקליפטוס בהיר-קליפה 'תת-מין גדול-פרי'	הדסיים	עץ	סתיו, חורף	עץ קטן, חסכן במים. הפרחים אדומים ומופיעים בשפע. מתנוון בקרקעות עם נזז, מצטיין בנגב ובשפלה. בעבר נקרא "איקליפטוס מקרוקרפה". גדל במגוון קרקעות: חול, לס, סחף אלוביאליות וחמרה. מצליח מאוד בקרקעות רנדזינה גיריות ובסלעי גיר.	איזיקוביץ, 2010; קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus leucoxylon subsp. petiolaris	איקליפטוס בהיר-קליפה תת-מין פטוטרתי	הדסיים	עץ	סתיו, חורף	עץ קטן, חסכן במים, עמיד בקרקעות כורכר, מצטיין בנגב ובשפלה. הפריחה ממושכת ובשפע.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus loxophleba	איקליפטוס נטוי-עורקים	הדסיים	עץ	סתיו	עץ בינוני, חסכן במים, הפרחים לבנים, מצטיין בנגב. גדל במגוון קרקעות, כולל מלוחות: חול, חרסית, לס וקרקעות כבדות. פרטים אחידים באופן יחסי למינים האחרים של האיקליפטוס.	קגן וצ'רקסקי, 2013

שם מדעי	שם עברי	משפחה	צורת חיים	עונת פריחה	הערות	מקורות מידע
Eucalyptus occidentalis	איקליפטוס מערבי	הדסיים	עץ	חורף	עץ גדול, מהיר גידול, חסכן במים, מותאם היטב לצפון הנגב. הפרחים קטנים. גדל בקרקעות חול ובקרקעות כבדות. רגיש לקרקע עם נזז. מתאים גם לייעור משקי.	איזיקוביץ דן, 2010 ; גינדל, 1956 ; וינשטיין, זהר וברנד, 2011 ; קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus oleosa	איקליפטוס זיתני	הדסיים	עץ	אביב	שיח חסכן במים. הפרחים בצבע לבן עד קרם, מתאים לנגב, לבקעת הירדן ולעמק הירדן. גדל בקרקעות חרסית וחול, לס, חול עם לס וחרסית עם גיר.	וינשטיין, זהר וברנד, 2011
Eucalyptus orbifolia	איקליפטוס אורביפוליה	הדסיים	עץ	סוף קיץ-סתיו	עץ קטן, חסכן במים, שופע פריחה, בעל עלווה אפורה וקישוטית. לא הצליח בנגב, אך מצטיין בשפלה. מומלץ.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus platypus	איקליפטוס שטוח-עוקץ	הדסיים	עץ	אביב	עץ קטן, חסכן במים, מצטיין בנגב ובשפלה. מתאים מאוד לגינון ביישובים.	וינשטיין, זהר וברנד, 2011 ; קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus polyanthemos	איקליפטוס רב-פרחים	הדסיים	עץ	אביב וקיץ	עץ גבוה, חסכן במים. העלים מכסיפים. מתאים לנגב, למישור החוף, לבקעת הירדן, ולמורדות הגולן הדרומיים. גדל בקרקעות חול, חול-חמרה ולס.	וינשטיין, זהר וברנד, 2011
Eucalyptus preissiana	איקליפטוס פרייס	הדסיים	שיח		שיח נמוך, חסכן במים. הפרחים צהובים. מתאים לנגב ולמישור החוף. גדל בקרקעות דלות, בקרקעות חול, חול-חמרה וחרסית.	וינשטיין, זהר וברנד 2011
Eucalyptus pruinosa	איקליפטוס קמחי	הדסיים	עץ	קיץ וסתיו	חסכן במים.	איזיקוביץ, 2010
Eucalyptus ptychocarpa	איקליפטוס מקופל-פרי	הדסיים	עץ	סתיו-אביב	עץ בינוני, חסכן במים, מאופיין בתפרחות גדולות, מתאים למרכז הארץ. מהמינים היפים ביותר. מתאים כעץ רחוב.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus robusta	איקליפטוס חסון	הדסיים	עץ	סתיו וחורף	עץ גבוה, חסכן במים. הפרחים לבנים. מתאים לשפלה ולמישור החוף. גדל בקרקעות חול, חול עם חרסית וחרסית.	איזיקוביץ, 2010 ; גינדל, 1956
Eucalyptus stricklandii	איקליפטוס סטריקלנד	הדסיים	עץ קטן	קיץ	חסכן במים , מתאים לתנאי גידול קשים ולאדמת טרשים. הפריחה שופעת. אינו מומלץ לקרקעות קלות.	איזיקוביץ, 2010 ; וינשטיין, זהר וברנד, 2011 ; קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus torelliana	איקליפטוס טורלי	הדסיים	עץ	אביב	עץ בינוני, חסכן במים. הפרחים צהובים, מופיעים לתקופה של כחודש. מתאים לכל חלקי הארץ, לקרקעות חרסית, חול, לס עם חול ולס. מומלץ כעץ רחוב וכעץ לגינון.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus torquata	איקליפטוס הצווארון	הדסיים	עץ קטן	חורף עד האביב	עץ קטן, חסכן במים. הפרחים אדומים ומרהיבים. מתאים לנגב, לערבה, לבקעה ולמישור החוף. גדל בקרקעות לס, לס עם חול, בזלת, חרסית עם גיר, עמיד לנתרן, אך אינו מצליח בקרקעות חול חמרה. עמיד לתנאי גידול קשים וליובש.	איזיקוביץ, 2010 ; וינשטיין, זהר וברנד, 2011 ; קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus transcontinentalis	איקליפטוס בין-יבשתי	הדסיים	עץ	חורף-אביב	עץ בינוני, חסכן במים. הפרחים צהובים והפריחה עשירה. מתאים לנגב ולמישור החוף. גדל בקרקעות חול חמרה.	וינשטיין, זהר וברנד, 2011
Eucalyptus utilis (=Eucalyptus platypus subsp. heterophylla)	איקליפטוס שטוח-עוקץ תת-מין שונה-עלים	הדסיים	עץ קטן	חורף עד האביב	חסכן במים, מין העמיד לקרקעות, המכילות כורכר ונתרן. מצטיין בנגב ובשפלה. צורת הצימוח והעלים דומים לאלו של ער-אציל.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus viminalis	איקליפטוס משולש	הדסיים	עץ		עץ גבוה, חסכן במים, הפרחים לבנים, מתאים למישור החוף ולגולן. גדל בקרקעות כהות אלוביאליות 'פודזול', חול וחרסית.	גינדל, 1956 ; וינשטיין, זהר וברנד, 2011
Eucalyptus websteriana	איקליפטוס וובסטריאנה	הדסיים	עץ	אמצע הקיץ והסתיו	עץ קטן ונאה בעל מבנה שיחי זקוף, חסכן במים, מאופיין בפריחה ממושכת ובעלים דמויי לב. לא הצליח בנגב, מתאים למרכז הארץ.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus woodwardii	איקליפטוס וודוורד	הדסיים	עץ	סתיו וחורף	חסכן במים.	איזיקוביץ, 2010 ; וינשטיין, זהר וברנד, 2011
Eucalyptus x trabutii	איקליפטוס טרבוט	הדסיים	עץ גדול	פרטים שונים עשויים לפרוח בעונות שונות אביב, קיץ או סתיו	עץ ענף המתאים לאזורים שבהם כמות המשקעים מעל 450 מ"מ או לוואדיות, מאופיין בשפע פריחה, מתאים לייעור משקי. מומלץ לטפח פרטים צופניים על ידי איסוף זרעים מהפרטים השונים הגדלים במשק קנדל, ולעקוב אחר מועדי הפריחה בצאצאים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Eucalyptus xTorwood	איקליפטוס כתום	הדסיים	עץ בינוני	סתיו עד האביב,	עץ בינוני, עמיד לתנאי גידול קשים ויובש, חסכן במים, צר ומעט גבוה מאיקליפטוס הצוואורון. הפריחה צהובה-אדומה מרהיבה ועשירה מאוד בצוף.	איזיקוביץ, 2010 ; וינשטיין, זהר וברנד, 2011 ; קגן וצ'רקסקי, 2013
Gossypium barbadense	כותנה ברבדנס	חלמיתיים	שיח	קיץ		מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Grevillea banksia	גרווילאה בנקס	פרוטאיים	שיח	אביב	שיח חסכן במים, הרגיש ל- pH גבוה ולגיר בקרקע.	מאגר מידע שעל יד תחום הנדסת הצומח וגנים בוטניים
Grevillea brachystachya	גרווילאה קצרת-שבולים	פרוטאיים	שיח	אביב-קיץ	שיח בינוני, חסכן במים ונפוץ בצדי דרכים ובגינון.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Grevillea olivacea	גרווילאה זיתית	פרוטאיים	שיח	אביב-קיץ	שיח גדול שניתן לעצב כעץ קטן, חסכן במים ונפוץ בשתילה בצדי דרכים.	קגן וצ'רקסקי, 2013

שם מדעי	שם עברי	משפחה	צורת חיים	עונת פריחה	הערות	מקורות מידע
Grevillea thelemanniana 'Ray'	גרוויליאה תלמן 'ריי'	פרוטאיים	שיח	אביב-קיץ	שיח בינוני צפוף, חסכן במים, עמיד ומאריך שנים, שופע פריחה.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Hakea laurina	הקיאה ערנית	פרוטאיים	שיח, עץ		חסכן במים	מסד, 1978
Koelreuteria bipinnata	פנסית דו-נוצתית	סבוניים (אדריים)	עץ בינוני	סוף הקיץ-סתיו	עץ נשיר, המאופיין בפרחים צהובים ובפירות כתומים קישוטיים, המופיעים בחורף. רגיש למזיקים (אפטה גדולה).	קגן וצ'רקסקי, 2013
Lagerstroemia indica	לגרסטרמיה הודית	כופריים	שיח/עץ	קיץ	עץ קטן או שיח נשיר, חסכן במים, בעל תפרחות בצבעים שונים.	מסד, 1978
Lavandula x intermedia	אזוביון x בינוני	שפתניים	בן-שיח, מכלוא עשבוני	אביב וסתיו	חסכן במים, הפרחים לילכים-סגולים, מכילים צוף (בכל מיני האזוביון). מתאים לאזורי ההר, וקצר חיים באזור השפלה.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Leucophyllum 'Heavenly Cloud'	לבן-עלה 'הוונלי קלאוד'	לועניתיים	שיח	אביב מאוחר,עד בתיו	שיח שגובהו עד 2.5 מ', חסכן במים. הפרחים ורודים, עשירים באבקה ומופיעים בשפע בגלים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Leucophyllum 'Eden'	לבן-עלה 'עדן'	לועניתיים	שיח	אביב עד סתיו	שיח שגובהו עד 2.5 מ', בעל צמיחה נמרצת, חסכן במים. הפרחים סגולים, עשירים באבקה, ריחניים ומופיעים בשפע.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Leucophyllum frutescens 'Compactum'	לבן-עלה שיחני 'קומפקטום'	לועניתיים	שיח	יולי עד נובמבר	שיח שגובהו עד 2.5 מ', חסכן במים. הפרחים ורודים, עשירים באבקה, מופיעים בשפע בגלים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Leucophyllum pruinosum 'Pablo'	לבן-עלה מאובק 'פבלו'	לועניתיים	שיח	מאי עד אוקטובר	שיח שגובהו עד 2.5 מ', חסכן במים. הפרחים סגולים, עשירים באבקה, ומופיעים בשפע.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Leucophyllum 'San Jose'	לבן עלה 'סאן חוזה'	לועניתיים	שיח	אביב מאוחר עד סתיו	שיח שגובהו עד 1.5 מ', חסכן במים. הפרחים לילכיים, עשירים באבקה ומופיעים בשפע, בגלים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Lippia turbinata	ליפיה חרוטית	ורבניים	בן-שיח	קיץ וסתיו	שיח עשבוני, הגדל לגובה מטר (מטפס על עצמו). מתאים גם לחליטת תה.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Litchi chinensis	ליצ'י סיני	סבוניים (אדריים)	עץ	אביב	עץ פרי.	
Mangifera indica	מנגו הודי	אלתיים	עץ	אביב	עץ פרי, מקור לצוף	
Melaleuca acuminata	מללויקה מחודדת	הדסיים	שיח ובן-שיח	אביב	שיח ירוק-עד, חסכן במים, רגיש ל- pH גבוה ולאדמות מלוחות, לאדמות כורכר ולאדמות גיריניות.	מאגר מידע שעל יד תחום הנדסת הצומח וגנים בוטניים
Melaleuca huegelii	מללויקת היגל	הדסיים	שיח גדול	מאי	שיח ירוק-עד, חסכן במים, פורח לתקופה קצרה, שבה מתכסה דבורים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Melaleuca lanceolata (=M. pubescens)	מללויקה איזמלנית	הדסיים	שיח קטן	תחילת הקיץ	שיח ירוק-עד, חסכן במים, נפוץ בגינון, מאריך שנים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Melaleuca pentagona 'Compact'	מללויקה פנטגונה 'קומפקטה'	הדסיים	שיח	אביב	שיח ירוק-עד, בעל עלים דמויי מחט. הפריחה בצבע שני בצורת פונפון בקצות הענפים.	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Melia azedarach	אזדרכת מצויה	אזדרכתיים	עץ	אביב	עץ נשיר, חסכן במים. הפרחים לילכיים וריחניים. פולשני ואינו מומלץ לשתילה.	גינדל, 1956
Moringa oleifera	מורינגה מכונפת	מוריגיים	עץ קטן	אביב עד חורף	צמח חסכן במים, המאופיין בפריחה ממושכת. אפשר להשתמש בעלים ולהוסיפם למרק בסוף הבישול. את תרמילי הפרי הטרי מבשלים כמו שעועית.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Myoporum parvifolium 'Broad'	מיאופורון קטן-עלים 'רחב'	לועניתיים	צמח כיסוי	סוף הקיץ וסתיו	צמח כיסוי גדול ונמרץ, חסכן במים. גובהו עד כמטר, וקוטרו עד כשלושה מטרים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Myrcianthus fragrans	מירסיאנטוס ריחני	שיח	שיח	אביב מאוחר	שיח ירוק-עד בעל פרחים לבנים ופירות אדומים-כתומים בסתיו.	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Myrospermum sousanum	מירוספרמון סוזה	קטניות	עץ קטן	אביב מאוחר, מאי	חסכן במים (בסתרייה ובמכון וולקני גדל ללא תוספת השקיה). מאופיין בפריחה קצרה ושופעת.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Ocimum basilicum 'Magic Mountain'	ריחן מצוי 'מג'יק מאונטיין'	שפתניים	רב-שנתי	אביב וקיץ	צמח תבלין עשיר מאוד בצוף.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Opuntia ficus-indica	צבר מצוי	צבריים	שיח ובן-שיח	קיץ	סוקולנט, חסכן במים, רגיש לכנימת האצברית.	איזיקוביץ, 2010
Pelargonium graveolens	פלרגון חריף	גרניים	צמח כיסוי	אביב, י	צמח תבלין, הנפוץ בגינון ציבורי.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Peltophorum dubium	שלטית מקומטת	קטניות	עץ	קיץ	עץ גדול, נשיר מותנה, מאופיין בפרחים צהובים המופיעים בשפע. שכיח כעץ בפארקים ובגינון ציבורי. שביר ודורש גיזומי עיצוב. בעל שורשים תוקפניים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Perovskia 'Blue Spire'	פרובסקיה 'בלו-ספייר'	שפתניים	בן-שיח	אביב-סתיו	שיח בינוני, חסכן במים, אך מחייב השקיות עזר כדי לקבל שפע פריחה, המושכת דבורים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Persea americana	אבוקדו אמריקני	עריים	עץ פרי	אביב	עץ פרי, מקור לצוף ולאבקה.	

שם מדעי	שם עברי	משפחה	צורת חיים	עונת פריחה	הערות	מקורות מידע
Phyla nodiflora	ליפיה זוחלת	ורבניים	רב-שנתי עשבוני	קיץ	צמח כיסוי משתרע. פריחתו קטנה וסגולה כל השנה.	קיסר ושמידע, 2009
Plectranthus neochilus	פלקטרנטוס שפתני	שפתניים	עשבוני	חורף, ינואר-פברואר	צמח משתרע מאריך שנים, בעל פרחים תכולים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Prosopis alba	ינבוט לבן	קטניות	עץ בינוני	אביב	עץ בעל צמרת רחבה, מתאים במיוחד לנגב. הפריחה שופעת ונמשכת כמה חודשים. עמיד ליובש ומליחות.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Pseudogynoxys chenopodioides	סביון מזהיר	מורכבים	מטפס	אביב, קיץ, סתיו	מטפס שגובהו עד 2 מ'. הפרחים כתומים ומופיעים בשפע. גדל במרבית אזורי הארץ, חוץ מאזור ההר. רגיש לקור.	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Rosmarinus officinalis 'Blue Lagoon'	רוזמרין רפואי 'בלו לגון'	שפתניים	שיח זן זקוף	אביב ותחילת הקיץ	שיח ים תיכוני, חסכן במים, המשמש כמקור מצוין הן לצוף והן לאבקה (מקור לדבש איכותי). גדל בכל אזורי הארץ ובתנאי גידול קשים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Rosmarinus officinalis 'Fox Tail'	רוזמרין רפואי 'פוקס-טייל' (זוחל)	שפתניים	שיח שרוע	אביב ותחילת הקיץ	שיח שרוע, חסכן במים, המשמש מקור מצוין לצוף ולאבקה (מקור לדבש איכותי). גדל בכל אזורי הארץ ובתנאי גידול קשים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Rosmarinus officinalis 'Mayorca Pink'	רוזמרין רפואי 'מיורקן פינק'	שפתניים	שיח שרוע	פורח כל השנה	שיח ים תיכוני, חסכן במים, המהווה מקור מצוין לצוף ולאבקה (מקור לדבש איכותי). גדל בכל אזורי הארץ ובתנאי גידול קשים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Rosmarinus officinalis 'Prostratus'	רוזמרין רפואי 'זוחל'	שפתניים	שיח	מרבית חודשי השנה	שיח שרוע, חסכן במים, המשמש מקור מצוין לצוף ולאבקה (מקור לדבש איכותי), גדל בכל אזורי הארץ ובתנאי גידול קשים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Salvia africana	מרווה אפריקנית	שפתניים	שיח	אביב	שיח ים תיכוני, חסכן במים ומאריך שנים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Salvia africana-lutea	מרווה אפריקנית-צהובה	שפתניים	שיח זן זקוף	אביב	שיח ים תיכוני, חסכן במים ומאריך שנים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Salvia farinacea	מרווה קמחית	שפתניים	בן-שיח	אביב, קיץ	צמח זקוף, עשבוני. הפרחים כחולים-סגולים או לבנים על גבי שפע שיבולי פריחה. מתאים למרבית אזורי הארץ, פרט לבקעה ולערבה. מהיר צימוח.	גינדל, 1956
Salvia greggii	מרוות גרג	שפתניים	בן-שיח	באביב ובקיץ	הפרחים אדומים. ניתן לחדשו בגיזום חורפי. עמיד בתנאי השקיה.	גינדל, 1956
Salvia leucantha	מרווה צחורה	שפתניים	בן-שיח	קיץ, סתיו	שיח בעל עלים אפורים ופרחים סגולים בשיבולים. מתאים לכל אזורי הארץ, פרט לבקעה ולערבה. מהיר צימוח.	גינדל, 1956
Salvia officinalis	מרווה רפואית	שפתניים	שיח	אביב	צמח תבלין, קצר חיים.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Salvia splendens	מרווה הדורה	שפתניים	בן-שיח	קיץ	צמח רב-שנתי, המשמש לרוב כעונתי. הפרחים אדומים, סגולים או לבנים. עמיד לשרב ולגיר. רגיש לקרה ולמליחות.	גינדל, 1956
Schinus molle	פלפון בכות	אלתיים	עץ	קיץ	עץ בעל נוף בכותי, שביר וקצר חיים.	גינדל, 1956
Senecio angulatus	סביון מזוות	מורכבים	מטפס	חורף-אביב	הפרחים מופיעים בשפע, בתפרחות צהובות.	
Sesuvium portulacastrum	ססוביום רגלני	חיעדיים	סוקולנט	אביב, סתיו וקיץ		גוטליב, הולנדר ומנדליק, 2010
Syzygium sp.	אכמנה מין לא ידוע	הדסיים	שיח	קיץ	שיח זקוף, בעל פריחה לבנה בקיץ ופירות סגולים בסתיו-חורף.	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Tecoma stans	דק-פרי זקוף	ביגנוניים	שיח	אביב עד חורף	שיח גבוה הפורח כל השנה. נפוץ בגינון.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Tecomaria capensis	טקומית הכף	ביגנוניים	שיח	סתיו עד האביב	שיח- נשען ירוק-עד. הפרחים אדומים, כתומים וצהובים. מופיעים בשפע.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Thymus vulgaris	בת-קורנית פשוטה	שפתניים	בן-שיח	קיץ	בן-שיח עשבוני, חסכן מים, זקוף ומסתעף, המשמש כתבלין. הפרחים סגולים קטנים. מתאים לכל אזורי הארץ. עמיד לקרה, לשרב ולגיר. רגיש למליחות.	מאגר מידע שעל יד תחום הנדסת הצומח וגנים בוטניים
Tipuana tipu	מכנף נאה	קטניות	עץ גדול	תחילת הקיץ	עץ נשיר מותנה, חסכן במים, מצטיין באזורי הארץ החמים. הפרחים צהובים ומופיעים בשפע. שכיח כעץ בפארקים. דורש גיזומי עיצוב.	איזיקוביץ, 2010 ; קגן וצ'רקסקי, 2013
Ulmus spp.	מיני אולמוס	מישיים	עץ		עץ נשיר, קיימים מינים כגון אולמוס קטן-עלים הנפוצים בגנים. הפרחים מופיעים באביב ואינם בולטים.	מסד, 1978
Zea mays	תירס מצוי	דגניים	חד-שנתי	קיץ וסתיו	צמח מאכל, מקור לאבקת פרחים.	

צמחי בר הנשתלים בנוי

שם מדעי	שם עברי	משפחה	צורת חיים	עונת פריחה	הערות	מקורות מידע
Amygdalus communis	שקד מצוי	ורדיים	עץ רחב-עלים	אביב	בעל פרחים לבנים-ורודים, המספק גם צוף וגם אבקה. קיימים זנים תרבותיים עם אגוז אכיל ומתוק (שבהם יש להתאים את הכנה לסוג הקרקע). רגיש למזיק קפנודיס. מתאים לאזור ההר, לשפלה ולחוף.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009 ; קגן וצ'רקסקי, 2013
Ceratonia siliqua	חרוב מצוי	קטניות	עץ רחב-עלים	סתיו	עץ המייצר צוף ואבקה בכמות רבה, בעל ערך רב בתקופה שבה המלכות מתחלפות והנחילים מתפצלים.	איזיקוביץ, 2010 ; קגן וצ'רקסקי, 2013 ; קיסר ושמידע, 2009
Cercis siliquastrum	כליל החורש	קטניות	עץ רחב-עלים	אביב	עץ נשיר הנפוץ מאוד בגינון. חסכן במים, בעל פרחים ורודים, מתאים לאזור ההר, לשפלה, לחוף ולנגב. עמיד לגיר. עלול להיתקף על ידי סס הנמר ותריפס אדום.	קגן וצ'רקסקי, 2013 ; קיסר ושמידע, 2009 ;
Fraxinus syriaca	מילה סורית	זיתיים	עץ	סוף החורף, פברואר	עץ נשיר המתאים לכל אזורי הארץ, בדרום הארץ חייב לקבל תוספת השקיה.	קגן וצ'רקסקי, 2013
Lavandula dentata	אזוביון משונן	שפתניים	בן-שיח	אביב	צמח חסכן במים. הפרחים לילכיים-סגולים, מופיעים בשיבולים ומכילים צוף (בכל מיני האזוביון). מתאים לאזורי ההר, וקצר חיים באזור השפלה.	קגן וצ'רקסקי, 2013 ; קיסר ושמידע, 2009
Micromeria fruticosa	זוטה לבנה	שפתניים	שיח ובן-שיח	אביב	צמח תבלין הגדל בר בארץ. חסכן במים, יוצר ספיח.	קגן וצ'רקסקי, 2013 ; קיסר ושמידע, 2009
Origanum syriacum	אזובית מצויה (אזוב מצוי, זעתר)	שפתניים	בן-שיח	קיץ	צמח המשמש כתבלין ומאופיין בעלווה ריחנית. מתאים לכל אזורי הארץ, בשמש עד הצללה למחצה. עמיד לגיר ורגיש לחוסר ניקוז. מגלה קשיים בקליטה, מתנוון בעודף השקיה.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009
Retama raetam	רותם המדבר	קטניות	שיח ובן-שיח	אביב	צמח שיחי ורותמי, הפרחים לבנים וריחניים. גדל בעיקר בחולות מיוצבים בנגב, לאורך מישור החוף ובבקעת הירדן. בעל זרעים צהובים.	קיסר ושמידע, 2009
Salvia fruticosa	מרווה משולשת	שפתניים	שיח	אביב	צמח המשמש כתבלין, חסכן במים (רגיש לעודף השקיה). רצוי לגזמו גיזום הקצרה בסתיו.	קיסר ושמידע, 2009
Styrax officinalis	לבנה רפואי	לבניים	שיח, עץ	אביב	פירותיו הרבים רעילים. חסכן במים, יוצר סורים.	קיסר ושמידע, 2009
Tamarix aphylla	אשל הפרקים	אשליים	עץ	קיץ וסתיו	חסכן במים, עמיד מאוד לתנאי יובש ומליחות, שופע בצוף. אינו פלשני. מתאים לנגב.	קגן וצ'רקסקי, 2013 ; קיסר ושמידע, 2009
Urginea maritima	חצב מצוי	אספרגיים	גיאופיט	סתיו	בעל בצל הפורח בלבן ללא עלים בסתיו. פרחים שופעי צוף המושכים חרקים רבים. שכיח בכל הארץ, מהר הנגב ועד החרמון.	קיסר ושמידע, 2009
Viburnum tinus	מורן החורש	יערתיים	שיח	אביב	ירוק עד. מגיע עד לגובה 5 מ'. פריחה לבנה ועשירה באביב. גדל בחורש בכרמל ובגליל.	קיסר ושמידע, 2009
Vitex agnus-castus	שיח-אברהם מצוי	שפתניים	שיח, עץ רחב-עלים	קיץ	שיח נשיר, מספק צוף ואבקה בכמות גבוהה.	איזיקוביץ, 2010 ; קגן וצ'רקסקי, 2013 ; קיסר ושמידע, 2009
Ziziphus spina-christi	שיזף מצוי	אשחריים	עץ רחב-עלים	אביב, קיץ וסתיו	חסכן במים, עמיד מאוד לתנאים קשים (אדמות טרשים, יובש). פורח לעתים בכמה גלים, מייצר כמויות צוף גדולות.	איזיקוביץ, 2010 ; קגן וצ'רקסקי, 2013 ; קיסר ושמידע, 2009

צמחי בר

שם מדעי	שם עברי	משפחה	צורת חיים	עונת פריחה	הערות	מקורות מידע
Ammi visnaga	אמיתה קיצית	סוככיים	חד-שנתי	אביב וקיץ	זקוף וגבוה, עד 1 מ׳. הפריחה לבנה וקטנה בקיץ. נפוץ בשדות ובשולי דרכים בחבל הים תיכוני, בצפון הארץ ובמרכזה.	קיסר ושמידע, 2009
Amygdalus korschinskii	שקד קטן-עלים	ורדיים	עץ	אביב	נשיר, נמוך, לעתים גדל כשיח, בעל פרחים לבנים-ורודים. העלים והפרחים קטנים ביחס לאלו של שקד מצוי. חסכן במים, מתאים לאזור ההר והנגב. רגיש לחוסר ניקוז בקרקע.	קיסר ושמידע, 2009
Asparagus aphyllus	אספרג החורש	אספרגיים	מטפס	סתיו	מטפס רב-שנתי. חסר עלים. פורח בסתיו בחורש ובין סלעים בחבל הים תיכוני. מצוי בצפון הארץ ומרכזה	קמינר, 2011
Asphodelus aestivus	עירית גדולה	שושניים	גיאופיט נשיר	סוף החורף-אביב מוקדם	בעל מופע עונתי. חסכן במים, מתאים בעיקר לאזור ההר, לנגב, לשפלה ולחוף. עמיד לרעייה.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009
Carthamus glaucus	קורטם מכחיל	מורכבים	חד-שנתי	קיץ	קוץ הפורח בצפון-מזרח ישראל בעיצומו של הקיץ, בעיקר בשדות בור. עמיד לרעייה.	קיסר ושמידע, 2009
Carthamus tenuis	קורטם דק	מורכבים	חד-שנתי	קיץ	קוץ השכיח ברוב אזורי הארץ, פורח בעיצומו של הקיץ במגוון בתי גידול. עמיד לרעייה.	קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Centaurea crocodylium	דרדר גדול-פרחים	מורכבים	חד-שנתי	אביב	צמח זקוף וקוצני. חסכן במים. צבע הפרחים בתפרחת אדמדם-חום.	קמינר, 2011
Centaurea iberica	דרדר מצוי	מורכבים	חד-שנתי	אביב וקיץ	קוץ השכיח מאוד בכל החבל הים תיכוני במעזבות ובשדות בור. צבע הפרחים במרכז הארץ הוא צהוב ; ובצפון הארץ - סגול.	קיסר ושמידע, 2009
Centaurea procurrens	דרדר הקורים	מורכבים	חד-שנתי	אביב וקיץ	קוץ בעל פרחים צהובים, האופייני לאזור מישור החוף ונפוץ בקרקעות חול, חמרה וכורכר.	קיסר ושמידע, 2009
Cephalaria joppensis	שלמון יפואי	שלמוניים	חד-שנתי	קיץ	צמח גבוה, עד 2 מ׳ ויותר. הפריחה לבנה בקיץ. נפוץ בעיקר בחבל הים תיכוני בקרקעות כבדות.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009
Cephalaria syriaca	שלמון סורי	שלמוניים	חד-שנתי	קיץ	פורח בפרחים סגולים באביב, ונפוץ בעיקר על קרקעות כבדות בחבל הים תיכוני.	קיסר ושמידע, 2009
Chrozophora tinctoria	לשישית הצבעים	חלבלוביים	חד-שנתי	קיץ וסתיו	עשב רע של שדות חקלאיים, הפורח כל הקיץ. שכיח בעיקר בקרקעות כבדות בצפון הארץ ובמרכזה.	קיסר ושמידע, 2009
Cistus incanus	לוטם שעיר	לוטמיים	שיח	אביב	צמח נמוך הפורח בפרחים גדולים וסגולים באביב. אופייני לקרקעות גיריות ויבשות בחבל הים תיכוני. רגיש לחוסר בניקוז.	קיסר ושמידע, 2009
Cistus salviifolius	לוטם מרווני	לוטמיים	שיח	אביב	צמח נמוך הפורח בפרחים סגולים ולבנים באביב. אופייני לקרקע רנדזינה בהירה בחבל הים תיכוני. רגיש לחוסר בניקוז.	קיסר ושמידע, 2009
Coridothymus capitatus (=Thymbra capitata)	קורנית מקורקפת (=צתרנית מקורקפת)	שפתניים	בן-שיח	קיץ וסתיו	צמח מעוצה, חסכן במים, מצטיין בסלעי כורכר וגיר, רגש לחוסר ניקוז.	קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Cynara syriaca	קנרס סורי	מורכבים	רב-שנתי עשבוני	קיץ	קוץ רב-שנתי גדול הפורח בקיץ ומתאפיין בקרקפות סגולות. אופייני לקרקעות כבדות ועמוקות בצפון הארץ ובמרכזה.	קיסר ושמידע, 2009
Daucus aureus	גזר זהוב	סוככיים	חד-שנתי	אביב	צמח זקוף וגבוה, הפורח בפרחים לבנים בסוף האביב. גדל בכתמים צפופים בקרקעות כבדות בעמקים ובחוף.	קיסר ושמידע, 2009
Daucus broteri	גזר מצוי	סוככיים	חד-שנתי	אביב וקיץ	צמח נמוך. הפריחה לבנה בקיץ. נפוץ בבתות, בשולי שדות מעובדים ובשדות בור בצפון הארץ ובמרכזה.	קיסר ושמידע, 2009
Daucus carota	גזר קיפח	סוככיים	דו-שנתי, עשבוני	אביב וקיץ	צמח דו-שנתי זקוף וגבוה, עד 1.5 מ׳, הפורח בסוף האביב ובקיץ. נפוץ בבתות, בצדי דרכים ובשדות בור בחבל הים תיכוני.	קיסר ושמידע, 2009
Diplotaxis erucoides	טוריים מצויים	מצליבים	חד-שנתי	חורף ואביב	צמח בעל פרחים לבנים, הפורח עם תחילת החורף. נפוץ בכתמים צפופים בשדות ובשולי דרכים בחבל הים תיכוני ובספר המדבר (באר שבע, בית שאן).	קיסר ושמידע, 2009
Dittrichia viscosa	טיון דביק	מורכבים	שיח	סתיו	הפריחה צהובה במהלך כל הקיץ והסתיו. נפוץ כמעט בכל הארץ וגדל בעיקר באזורים לחים דוגמת שולי נחלים, שולי תעלות ניקוז וקרקעות המוצפות בחורף.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009
Echinops adenocaulos	קיפודן מצוי	מורכבים	רב-שנתי, עשבוני	קיץ	צמח עשבוני גבוה, הפורח בקרקפות סגולות וגדולות בתחילת הקיץ. נפוץ מאוד בחבל הים תיכוני בצפון הארץ ובמרכזה.	קיסר ושמידע, 2009
Echinops gaillardotii	קיפודן גיירדו	מורכבים	רב-שנתי, עשבוני	קיץ	צמח הפורח בקרקפות סגולות וגדולות בתחילת הקיץ. נפוץ בעיקר בצפון הארץ (עמק החולה והגולן).	קיסר ושמידע, 2009
Echinops philistaeus	קיפודן פלישתי	מורכבים	שיח ובן-שיח	קיץ	צמח הפורח בקרקפות לבנות וגדולות בסוף החורף ובתחילת הקיץ. מצוי באזורי החולות, במישור החוף ומעט בנגב המערבי.	קיסר ושמידע, 2009
Echium glomeratum	עכנאי מגובב	זיפניים	רב-שנתי, עשבוני	אביב	צמח בעל תפרחת זקופה וגבוהה של פרחים ורודים קטנים, הפורח במהלך האביב. גדל בקרקעות כבדות מוצפות, בגדות נחלים, באדמות בזלת ובצדי דרכים במרכז הארץ ובעיקר בצפונה (גולן).	קיסר ושמידע, 2009

שם מדעי	שם עברי	משפחה	צורת חיים	עונת פריחה	הערות	מקורות מידע
Echium judaeum	עכנאי יהודה	זיפניים	חד-שנתי	אביב	צמח עשבוני הפורח בסגול-ורוד במהלך האביב. נפוץ בבתות וצומח עשבוני בחבל הים התיכוני בכל הארץ.	קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Echium plantagineum	עכנאי נאה	זיפניים	חד-שנתי	אביב	צמח עשבוני הפורח בסגול-כחלחל במהלך האביב. נפוץ בבתות וצומח עשבוני בצפון הארץ, בעיקר בגולן.	קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Echium rauwolffii	עכנאי זיפני	זיפניים	חד-שנתי	אביב	צמח בר, הפורח בסגול-כחלחל במהלך האביב. מצוי בערוצי מדבריות חמים, בבקעת ים המלח, במזרח הנגב ובערבה.	קיסר ושמידע, 2009
Elaeagnus angustifolia	יצהרון מכסיף	יצהרוניים	עץ	סתיו	עץ נשיר בעל עלווה מכסיפה. הפרחים קטנים צהבהבים. חסכן במים. מתאים לכל אזורי הארץ. עמיד לתנאי קרקע שונים וקשים.	איזיקוביץ, 2010
Enarthrocarpus strangulatus	מחרוזת משונצת	מצליבים	חד-שנתי	אביב	צמח שרוע, הפורח בצהוב עם כתם סגול במרכז במהלך האביב. נפוץ בכתמים על קרקעות חוליות מיוצבות ושולי מעזבות בנגב.	קיסר ושמידע, 2009
Eruca sativa	בן-חרדל מצוי	מצליבים	חד-שנתי	אביב	צמח נמוך, הפורח בצהוב באביב ומתאפיין בעורקים סגולים בעלי הכותרת. נפוץ בכתמים גדולים בשדות בור ובמעזבות בנגב הצפוני, בדרום הגולן ולאורך בקעת הירדן.	קיסר ושמידע, 2009
Erucaria hispanica	שלח ספרדי	מצליבים	חד-שנתי	אביב	צמח זקוף בעל פריחה סגולה באביב ובתחילת הקיץ. נפוץ לכל אורכו של החבל הים תיכוני בארץ.	קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Erucaria microcarpa	בן-שלח מנוצה	מצליבים	חד-שנתי	אביב	צמח זקוף, הפורח בוורוד-לבנבן במהלך החורף והאביב. מצוי לעתים בערבות ובמדבריות במרבדים צפופים. נפוץ בעיקר בבקעת הירדן, בבקעת ים המלח ובנגב.	קיסר ושמידע, 2009
Erucaria rostrata	שלח הערבות	מצליבים	חד-שנתי	אביב	צמח זקוף, הפורח בסגול במהלך החורף והאביב. מצוי לעתים במרבדים גדולים וצפופים. נפוץ בעיקר בבקעת הירדן, בבקעת ים המלח, בערבה ובנגב.	קיסר ושמידע, 2009
Eryngium creticum	חרחבינה מכחילה	סוככיים	רב-שנתי, עשבוני	קיץ	קוץ רב-שנתי, הפורח בסגול בפרחים זעירים באביב ובקיץ. גדל בבתות, בצדי דרכים ובשדות בור בכל החבל הים תיכוני בארץ.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Helianthemum vesicarium	שמשון הדור	לוטמיים	שיח ובן-שיח	אביב	צמח הפורח בפרחים גדולים ורודים-לבנים במהלך האביב. נפוץ בהרי יהודה, בצפון הנגב ובהר הנגב.	קיסר ושמידע, 2009
Isatis lusitanica	איסטיס מצוי	מצליבים	חד-שנתי	אביב	צמח גבוה, הפורח בגוון צהוב בהיר במהלך האביב. שכיח בשטחי בור, בשדות, בצדי זרעים בחבל הים תיכוני, בצפון הנגב ובבקעת הירדן.	קמינר, 2011
Lavandula stoechas	אזוביון דגול	שפתניים	בן-שיח	אביב	צמח בר, חסכן במים. הפרחים לבנים, סגולים או אדומים, ומכילים צוף (בכל מיני האזוביון). מתאים לאזורי ההר, וקצר חיים באזור השפלה.	קיסר ושמידע, 2009
Lythrum salicaria	שנית גדולה	כופריים	רב-שנתי, עשבוני, צמח גדה	קיץ וסתיו	צמח המגיע לגובה 3 מ'. הפריחה ורודה במהלך הקיץ והסתיו. נפוץ בגדות נחלים ובשולי מעיינות לאורך מישור החוף ועמק החולה.	קיסר ושמידע, 2009
Maresia pulchella	מרסיה יפהפיה	מצליבים	חד-שנתי	חורף ואביב	צמח נמוך הפורח בוורוד עם תחילת החורף. נפוץ בקרקע חולית לאורך מישור החוף.	קיסר ושמידע, 2009
Medicago sativa	אספסת תרבותית	קטניות	רב-שנתי, עשבוני	אביב	פליט תרבות. קטנית רב-שנתית, שגובהה של 30 ס"מ. הפריחה כחולה-סגולה באביב. גדל באקראי בבתי גידול מופרים ובצדי דרכים בארץ. מצוי בצפון הארץ ובמרכזה.	קיסר ושמידע, 2009
Moluccella laevis	בר-גביע חלק	שפתניים	חד-שנתי	אביב וקיץ	צמח זקוף, הפורח בלבן באביב ובתחילת הקיץ. גדל בעיקר בשדות ובשולי דרכים. נפוץ בקרקע כבדה באזור שפלת החוף, בגליל ובעמק החולה.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009
Moricandia nitens	מוריקה מבריקה	מצליבים	שיח ובן-שיח	חורף ואביב	צמח נמוך ורחב, הפורח בוורוד-סגלגל במהלך החורף והאביב. גדל בוואדיות עם קרקע חצצית. נפוץ בנגב, בערבה ובאזור אילת.	קיסר ושמידע, 2009
Moringa peregrina	מורינגה רותמית	מורינגיים	עץ קטן	אביב עד חורף	חסכן במים, רגיש לקור קיצוני, גדל היטב בשפלה, שביר, מאופיין בפריחה ממושכת.	גינדל, 1956 ; קגן וצ'רקסקי, 2013
Notobasis syriaca	ברקן סורי	מורכבים	חד-שנתי	אביב	קוץ חד-שנתי גבוה וזקוף, הפורח באביב ובראשית הקיץ, בקרקפות גדולות וורודות. נפוץ מאוד וגדל במרבדים צפופים בשולי שדות ודרכים ובמעזבות. נפוץ במרכז הארץ ובצפונה, בעיקר באזורים עשירי חנקן, המזוהמים בזבל ובאשפה.	קיסר ושמידע, 2009
Ochradenus baccatus	רכפתן מדברי	רכפתיים	שיח	אביב	צמח מדברי, המתאפיין בפריחה צהובה וממושכת לאורך החורף והאביב. גדל בעיקר בערוצי נחלים סלעיים. נפוץ בעיקר במרכז ובדרום הנגב, בבקעת ים המלח, בערבה ובאזור אילת.	גוטליב, הולנדר ומנדליק, 2010
Ononis natrix	שברק מצוי	קטניות	שיח ובן-שיח	אביב, קיץ וסתיו	צמח קטן, הפורח בצהוב כל השנה, פרט לשיא החורף. גדל בבתות, בעיקר על קרקע קירטונית. נפוץ בכל החבל הים תיכוני. גדל בשמש מלאה. נדרשת תוספת השקיה בתנאי גידול של פחות מ-250 מ"מ גשם בשנה.	קיסר ושמידע, 2009
Onopordum alexandrinum	חוחן אלכסנדרוני	מורכבים	רב-שנתי, עשבוני	אביב	קוץ רב-שנתי זקוף, הפורח בקרקפות סגולות במהלך האביב. גדל בשמש מלאה בלס חולי. נפוץ באזור השפלה הפנימית ובצפון הנגב.	קיסר ושמידע, 2009
Onopordum palaestinum	חוחן ארץ-ישראלי	מורכבים	רב-שנתי, עשבוני	אביב וקיץ	קוץ רב-שנתי זקוף, הפורח בקרקפות סגולות במהלך האביב והקיץ. נפוץ בבקעת הירדן, במדבר שומרון ובמדבר יהודה.	קיסר ושמידע, 2009

שם מדעי	שם עברי	משפחה	צורת חיים	עונת פריחה	הערות	מקורות מידע
Prasium majus	פרסיון גדול	שפתניים	שיח ובן-שיח	אביב וקיץ	צמח גדול, הפורח בלבן תקופה ארוכה במהלך החורף, באביב ובתחילת הקיץ. נשיר קיץ. נפוץ בחורש ובבתה בכל החבל הים תיכוני, מצפון הארץ ועד מרכזה.	קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Prosopis farcta	ינבוט השדה	קטניות	שיח ובן-שיח	קיץ	צמח הפורח בצהוב חיוור במהלך הקיץ. צמח אוהב חום, הגדל בקרקעות כבדות ועמוקות וגם במלחות. נפוץ בעמקים, בשפלת החוף, בבקעת הירדן, בבקעת ים המלח ובערבה. נחשב כעשב רע של שדות חקלאיים.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009
Rapistrum rugosum	בקבוקון מקומט	מצליבים	חד-שנתי	אביב	צמח זקוף בעל פרחים קטנים צהובים כהים, הפורח במהלך החורף והאביב. גדל בקרקעות קלות, יוצר כתמי פריחה ונפוץ בשפלה הפנימית במישור החוף, בהרים בחבל הים תיכוני ובדרום רמת הגולן.	קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Retama raetam var. raetam	רותם המדבר זן מדברי	קטניות	שיח	חורף	צמח רותמי, שגובהו עד 3 מ'. הפרחים לבנים וריחניים. נפוץ במדרונות טרשיים באזורי המדבר. בעל זרעים שחורים צהבהבים.	מידע בעל פה ; כותבי הדפון
Rhamnus lycioides	אשחר ארץ-ישראלי	אשחריים	שיח, עץ	אביב	צמח נמוך בעל פרחים ירוקים וקטנים המושכים חרקים רבים. עמיד לרעייה ולשריפות. נפוץ בכל החבל הים תיכוני, בעיקר במקומות סלעיים.	איזיקוביץ 2010 ; קיסר ושמידע 2009 ; קמינר 2011
Rubus sanctus	פטל קדוש	ורדיים	שיח ובן-שיח	קיץ	צמח ירוק-עד וקוצני, הפורח במשך כל הקיץ והסתיו בפרחים ורודים-לבנים. גדל לאורך גדות נחלים וביצות ובקרקעות כבדות שהוצפו. גדל לאורכו של מישור החוף, הגליל, עמק החולה והגולן. פירותיו שחורים וראויים למאכל אדם.	קיסר ושמידע, 2009
Salvia domínica	מרווה ריחנית	שפתניים	בן-שיח	אביב	צמח ירוק-עד בעל פרחים לבנים ועלים ריחנייים. נפוץ בבתות ספר (אזור המעבר מחבל הים תיכוני למדבר). זקוק להשקיה באזורים שבהם כמות המשקעים פחותה מ-250 מ"מ גשם בשנה.	קיסר ושמידע, 2009
Salvia judaica	מרוות יהודה	שפתניים	רב-שנתי, עשבוני	אביב	צמח זקוף בעל פריחה סגולה, המושכת פרפרים ודבורים. גדל בקרקעות גירניות ונפוץ בעיקר בהרי יהודה ושומרון והגליל.	קיסר ושמידע, 2009
Salvia viridis	מרווה דגולה	שפתניים	חד-שנתי, עשבוני	אביב	צמח נמוך בעל פריחה סגולה לבנה. בקצה התפרחת פרחים בצורת דגל, המושכים חרקים. מופיע בכתמים קטנים בקרקע רדודה חומה. נפוץ במרבית האזורים בצפון הארץ ובמרכז.	קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Satureja thymbra	צתרה ורודה	שפתניים	בן-שיח	אביב וקיץ	צמח ריחני וזקוף, הפורח בוורוד במשך כל האביב והקיץ. נפוץ בקרקע גירנית באזורי בתה וגריגה בחבל הים תיכוני. משמש גם כצמח תבלין.	קיסר ושמידע, 2009
Scabiosa argentea	תגית קיצית	שלמוניים	רב-שנתי, עשבוני	אביב	צמח הפורח בסגול בהיר באביב, בקיץ ובסתיו. נפוץ בכל החבל הים תיכוני.	קיסר ושמידע, 2009
Scabiosa prolifera	תגית מצויה	שלמוניים	חד-שנתי	אביב	צמח גבוה, הפורח בלבן בסוף האביב. לרוב מופיע בכתמים. נפוץ בכל אזור הים התיכון. מופיע בעיקר בשולי שדות בור ובמעזבות.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Senecio joppensis	סביון יפו	מורכבים	חד-שנתי	אביב	צמח בשרני הפורח בצהוב, לרוב מופיע בכתמים. נפוץ בחולות מישור החוף, בעיקר קרוב לאזור רסס הים.	קיסר ושמידע, 2009
Senecio vernalis	סביון אביבי	מורכבים	חד-שנתי	חורף ואביב	צמח הפורח בצהוב בחורף ובאביב. אחד הצמחים הנפוצים בישראל. מופיע במרבדים גדולים, בעיקר בחבל הים תיכוני בצדי דרכים, בשדות נטושים ובשטחים פתוחים.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009
Silybum marianum	גדילן מצוי	מורכבים	חד-שנתי	אביב	קוץ חד-שנתי גבוה, הפורח בסגול ולעתים בלבן. גדל בעיקר בשולי דרכים, בשולי שדות ובמעזבות. מופיע בעיקר במקומות העשירים בתרכובות חנקן ומזוהמים בזבל או באשפה.	קיסר ושמידע, 2009
Sinapis alba	חרדל לבן	מצליבים	חד-שנתי	חורף ואביב	צמח זקוף. הפריחה צהובה בחורף ובאביב. שכיח מאוד בכתמים גדולים. מופיע בשדות בור ובאזורים עתירי חנקן, דוגמת צדי דרכים ומעזבות, וכן בשולי שדות חקלאיים. נפוץ בצפון הארץ ובמרכזה.	קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Sinapis arvensis	חרדל השדה	מצליבים	חד-שנתי	חורף ואביב	צמח זקוף, הפורח בצהוב בחורף ובאביב. מופיע בעיקר כעשב רע בשולי שדות חקלאיים. נפוץ מאוד בחבל הים תיכוני בקרקעות כבדות בשולי דרכים ובשדות בור.	קיסר ושמידע, 2009
Stachys palaestina	אשבל ארץ-ישראלי	שפתניים	בן-שיח	אביב וקיץ	צמח ירוק-עד, העטוי בגבעוליו ובעליו כסות של שערות לבנות. הפריחה ורודה וארוכה. גדל בעיקר מתוך גומחות קטנות שבין סלעים וצוקים. נפוץ בצפון הארץ ובמרכזה.	להב, 2012
Tamarix nilotica	אשל היאור	אשליים	עץ	סתיו, אביב וקיץ	חסכן במים, עמיד מאוד לתנאי יובש ומליחות. פורח מרבית ימות השנה. הפרחים ורדרדים זעירים, הערוכים באשכולות צפופים. נפוץ בין מיני האשל בארץ וגדל לכל אורכה.	קיסר ושמידע, 2009
Tamarix passerinoides	אשל מתנני	אשליים	עץ	אביב, קיץ וסתיו	חסכן במים, עמיד מאוד לתנאי יובש ומליחות. פורח מרבית ימות השנה. הפרחים ורדרדים זעירים, הערוכים באשכולות צפופים. גדל באזורי מליחות בבקעת ים המלח ובערבה.	קיסר ושמידע, 2009
Tamarix tetragyna	אשל מרובע	אשליים	עץ	אביב	פורח בוורוד באביב. נפוץ במישור החוף, בבקעת הירדן, בבקעת ים המלח, בנגב ובערבה	קיסר ושמידע, 2009

שם מדעי	שם עברי	משפחה	צורת חיים	עונת פריחה	הערות	מקורות מידע
Teucrium creticum	געדה כרתית	שפתניים	בן-שיח	קיץ וסתיו	פורח בוורוד במשך כל הקיץ. שכיח בקרקעות קירטון בחבל הים תיכוני, ומצוי בעיקר באזורי ההרים בצפון הארץ ובמרכזה.	קיסר ושמידע, 2009
Teucrium divaricatum	געדה מפושקת	שפתניים	בן-שיח	אביב וקיץ	צמח עשבוני רב-שנתי הפורח באביב ובתחילת הקיץ בוורוד עז. נפוץ בבתה ובגריגה בחבל הים תיכוני, בעיקר על קרקעות טרה רוסה.	קיסר ושמידע, 2009
Thymus vulgaris	בת-קורנית פשוטה	שפתניים	בן-שיח	קיץ	בן-שיח עשבוני, חסכן מים, זקוף ומסתעף, המשמש כתבלין. הפרחים סגולים קטנים. מתאים לכל אזורי הארץ. עמיד לקרה, לשרב ולגיר, ורגיש למליחות.	מאגר מידע שעל יד תחום הנדסת הצומח וגנים בוטניים
Trifolium campestre	תלתן חקלאי	קטניות	חד-שנתי	אביב	עשב הפורח בצהוב באביב בכתמים קטנים. נפוץ בכל הארץ, מצפון הנגב ועד החרמון.	דן איזיקוביץ, 2010
Trifolium clypeatum	תלתן תריסני	קטניות	חד-שנתי	אביב	עשב הפורח בכתמים בלבן-ורוד. נפוץ בכל החבל הים תיכוני בשדות בור.	קמינר, 2011
Trifolium fragiferum	תלתן הביצות	קטניות	רב-שנתי, עשבוני	קיץ וסתיו	עשב הפורח בוורוד בקיץ בכתמים גדולים. גדל בעיקר בקרקעות כבדות לחות, סמוך לביצות ולמעיינות ובדשאים מושקים. בקיץ זמין מאוד לדבורים הבאות להתקרר באזור המים ולאסוף צוף. נפוץ ליד מקורות מים בחבל הים תיכוני.	קיסר ושמידע, 2009
Trifolium palaestinum	תלתן פלישתי	קטניות	חד-שנתי	אביב	עשב הפורח בוורוד-לבן באביב בכתמים קטנים. גדל בקרקעות חול. מיוצב, לאורך מישור החוף ומעט בנגב הצפוני.	קיסר ושמידע, 2009
Trifolium purpureum	תלתן הארגמן	קטניות	חד-שנתי	אביב וקיץ	עשב זקוף, הפורח באביב ובתחילת הקיץ בוורוד-סגול. גדל בכתמים צפופים מצפון הנגב ועד החרמון בבתות ובגריגות.	איזיקוביץ, 2010 ; קיסר ושמידע, 2009 ; קמינר, 2011
Trifolium repens	תלתן זוחל	קטניות	רב-שנתי, עשבוני	אביב וקיץ	צמח זוחל, הפורח בוורוד-לבן במשך הקיץ. נפוץ בבתי גידול לחים בגליל, בגולן ובעמק החולה, וכן במדשאות באזורים נוספים בארץ.	קיסר ושמידע, 2009
Trifolium resupinatum	תלתן הפוך	קטניות	חד-שנתי	אביב	עשב הפורח בוורוד בכתמים צפופים במהלך האביב. נפוץ מאזור שפלת החוף ועד החרמון בבתות ובגריגות.	קיסר ושמידע, 2009
Trifolium stellatum	תלתן כוכבני	פרפרניים	חד-שנתי	אביב	עשב הפורח בוורוד-לבן באביב. נפוץ מצפון הנגב ועד החרמון בבתות ובגריגות.	להב, 2012
Ulmus canesens.	אולמוס שעיר	מישיים	עץ		עץ נשיר, נדיר, גדל בערוצי נחלים, הפורח באביב לפני הלבלוב בפרחים שאינם בולטים.	מסד, 1978
Valeriana dioscorides	ולריאנה איטלקית	ולריאניים	רב-שנתי, עשבוני	אביב	צמח זקוף וגבוה, עד 1 מ'. פריחה לבנה-ורדרדה באביב. גדל בין סלעים וצוקים בהרים, בעיקר הרי יהודה, הכרמל, הגליל והגלבוע.	להב, 2012
Verbascum sinuatum	בוצין מפורץ	לועניתיים	דו-שנתי	קיץ וסתיו	צמח זקוף וגבוה, עד 1.5 מ'. בשנתו השנייה פורח בצהוב במשך האביב, הקיץ והסתיו. גדל בקרקעות כבדות ושכיח במיוחד בצדי דרכים ובמעזבות. נפוץ מצפון הנגב ועד החרמון.	קיסר ושמידע, 2009
Zilla spinosa	סילון קוצני	מצליבים	שיח ובן-שיח	אביב	צמח קוצני מדברי רב-שנתי, הפורח בוורוד באביב המאוחר. גדל בערוצים רחבים במדבר. נפוץ בנגב, בערבה ובאזור אילת.	קיסר ושמידע, 2009
Ziziphus lotus	שיזף השיח	אשחריים	שיח	אביב	צמח גדול וקוצני, הפורח באביב בפרחים ירוקים-צהבהבים המפרישים צוף רב. שכיח במדרונות אבניים ובקרקעות סחף בעמקים, בעיקר באזורי הספר שבין החבל הים תיכוני למדבר. נפוץ מבקעת הירדן ועד עמק החולה.	קיסר ושמידע, 2009

עריכה לשונית: עדי סלוניקו
עיצוב גרפי והבאה להדפסה: לובה קמנצקי
הוצל"א שה"מ, המח' להמחשה, 2016 - תשע"ו